

Samenwerkende Centrales van Overheidspersoneel
T.a.v. Onderhandelaars CAO Rijk

Ambtenaar en Organisatie
Arbeidsvoorwaarden en
Pensioen

www.rijksoverheid.nl
www.facebook.com/minbzk
www.twitter.com/minbzk
[www.linkedin.com/company/
ministerie-van-bzk](https://www.linkedin.com/company/ministerie-van-bzk)

Contactpersoon
Gerard de Koe
T 0642902773

Kenmerk
2020-0000348793

Uw kenmerk

Datum 5 juni 2020
Betreft Inzet nieuwe CAO Rijk 2020

Geachte heer, mevrouw,

Coronacrisis en de anderhalvemetersamenleving

De coronacrisis beheerst ons leven en ons werk. De introductie van de anderhalvemetersamenleving heeft grote consequenties voor de sector Rijk, als grootste publieke werkgever in Nederland. Maatregelen worden genomen zodat rijksambtenaren op een zo veilig mogelijke wijze hun werk kunnen doen, en we het openbaar vervoer en de publieke ruimte niet onnodig belasten. Op sommige aspecten raken maatregelen de arbeidsvoorwaarden en rechtspositie van werknemers. Waar daar sprake van is, worden maatregelen in overeenstemming met u genomen. Het overleg hierover verloopt constructief. Hetzelfde geldt voor het overleg met de medezeggenschap op de terreinen waar maatregelen hun bevoegdheid raken. Zoals u begrijpt lag de focus van het Rijk als werkgever de afgelopen maanden op het treffen van maatregelen vanwege de coronacrisis. De CAO-onderhandelingen die gepland stonden voor april en mei zijn in overleg met u daarom tijdelijk uitgesteld. Ook komende maanden zal nog een flink deel van onze werkzaamheden als werkgever gericht zijn op het borgen van veilig werken van 120.000 rijksambtenaren in de anderhalvemetersamenleving. Tegelijkertijd beseffen we dat de 'normale' werkzaamheden zoveel mogelijk door moeten gaan. Op 1 juli 2020 loopt de CAO Rijk af. Als werkgever Rijk willen wij voor deze datum met u onderhandelen over een nieuw CAO-akkoord.

CAO met korte looptijd

Ook voor de onderhandelingen over een nieuwe CAO Rijk ontkomen we helaas niet aan de impact van de coronacrisis. De economische effecten van de crisis zijn naar verwachting enorm. De gevolgen voor de beschikbare loonruimte in 2021 voor de sector Rijk als werkgever zal vermoedelijk ook fors zijn, maar laat zich op dit moment niet in concrete bedragen vatten. Daarnaast heeft, zoals u weet, het ABP-bestuur aangegeven dat zij vanaf 2021 met een fors lager verwacht rendement wil rekenen waardoor de ABP-premie sterk stijgt. Dit heeft, tenzij onderwijs- en overheidswerkgevers en bonden afspraken maken om de premiestijging te voorkomen, grote gevolgen voor het netto inkomen van ambtenaren en werknemers in het onderwijs en de beschikbare middelen voor de CAO. Vanwege deze onzekerheden stel ik een CAO met een korte looptijd voor.

Gevolgen coronacrisis voor bedrijven en werknemers

De coronacrisis heeft grote gevolgen voor bedrijven en werknemers. De crisis gaat ten koste van werkgelegenheid en in sommige sectoren en bedrijven vinden kortingen op het salaris plaats. In de publieke sector staat de werkgelegenheid op dit moment niet onder druk. De ontwikkelingen in de markt vergen wel terughoudendheid ten aanzien van de loonstijging in de Rijkssector.

Concreet wil ik met u graag een CAO-akkoord sluiten voor driekwart jaar – van 1 juli 2020 t/m 31 maart 2021 – met een passende loonstijging en enkele inhoudelijke verbeteringen. Begin 2021 zal meer zicht zijn op de loonruimte voor 2021 en verder, zodat dan onderhandeld kan worden over een CAO vanaf 1 april 2021.

Via deze brief licht ik onze voorstellen toe.

De mens centraal: balans tussen werk en privé

Werknemers vormen de Rijksdienst. De afgelopen maanden hebben dat eens te meer duidelijk gemaakt. Het belang van vitale medewerkers is dan ook klip en klaar. De werkgever Rijk vindt het daarom van belang dat werknemers gedurende hun hele werkzame leven een goede balans vinden tussen de eisen die het werk stelt, ontspanning buiten het werk en ook de eisen die privé aan mensen gesteld worden. Een goede balans zorgt ervoor dat werknemers gezond en vitaal kunnen blijven.

Omdat ieder mens verschilt qua werk, persoonlijkheid, mogelijkheden en talenten en qua wensen die weer per levensfase kunnen verschillen, hebben we in de laatste CAO 2018-2020 koers gezet naar meer maatwerk voor de individuele medewerker. De CAO Rijk biedt via het individueel keuzebudget en spaarverlof bouwstenen waarmee werknemers zelf invulling kunnen geven aan deze balans. In deze CAO willen we hier een volgende stap in zetten. De werkgever Rijk wil verlofrechten en werktijdvermindering niet meer koppelen aan een bepaalde leeftijd, maar een gelijke opbouw gedurende elk jaar dat je werkt. Het gespaarde verlof kan worden opgenomen voor een enkele verlofdag, als vakantie, of gespaard worden voor langdurig verlof of om eerder met pensioen te gaan. Bijkomend voordeel is dat opname van opgespaarde verlofrechten goed te combineren is met deeltijdpensioen.

Specifieke omstandigheden vergen soms wel specifieke maatregelen. Gezinnen met kinderen krijgen te maken met het spitsuur van het leven. Via de verlofspaarregeling is op dat moment vaak nog onvoldoende mogelijkheid geweest om tevoren voldoende verlof te sparen. Om als werkgever in de balans tussen werk en privé te voorzien hebben we daarom in de laatste CAO het betaald ouderschapsverlof verbeterd. Daarnaast heeft een partner bij de geboorte van een kind sinds 2019 recht op 1 week volledig betaald verlof. Vanaf 1 juli 2020 heeft de partner daarnaast recht op maximaal 5 weken onbetaald verlof, op te nemen binnen een half jaar na de geboorte van een kind. De partner krijgt tijdens het aanvullende geboorteverlof een uitkering ter hoogte van 70% van het (gemaximeerde) dagloon ten laste van het UWV. De werkgever Rijk wil in de CAO Rijk afspreken dat de medewerker die aanvullend geboorteverlof geniet, 100% van het inkomen krijgt doorbetaald.

Andere specifieke omstandigheden doen zich voor bij het werken in onregelmatige dienst. Het totaal van maatregelen uit het onderhandelingsresultaat roosteren is helaas afgewezen door uw leden. Toch zou ik op één onderdeel, de

nachtdienstonthefving in combinatie met vaste toelage onregelmatige dienst (TOD), met u willen bespreken of een benadering via een opbouwsystematiek een oplossingsrichting kan zijn. Ons doel is meer recht te doen aan de mate waarin nachtdiensten worden gedraaid. Wij willen daar een open discussie over voeren en lering trekken uit de kritiekpunten van de werkvoer op het onderhandelingsresultaat en met u bezien of er alsnog afspraken kunnen worden gemaakt op dit punt.

Werknemers betrekken bij arbeidsvoorwaarden

De werkelijkheid is soms weerbarstiger dan de theorie. Het Rijk kent een grote diversiteit aan organisaties en werksoorten. Van beleidskernen tot inspecties en uitvoeringsorganisaties met roosterdiensten. Rijksbreed overeengekomen arbeidsvoorwaarden of beleid moet in de praktijk in deze organisaties doorgevoerd en vertaald worden. Goede intenties leiden soms niet tot het gewenste resultaat vanwege praktische problemen. De werkgever Rijk vindt het belangrijk theorie en praktijk meer te verbinden en goed inzicht te hebben op wat wel en niet werkt. Daarom willen we meer de werkvloer op. Door in gezamenlijkheid (werkgever/vakorganisaties) met medewerkers in gesprek te gaan, kunnen we in de CAO betere randvoorwaarden creëren, zodat goede intenties geen intenties blijven. In het CAO-overleg willen we bespreken welke thema's zich hier voor lenen en hoe we dit vorm kunnen geven.

Duurzamer vervoer en thuis werken

De wereld bevindt zich niet alleen in een corona-, maar ook in een klimaatcrisis. Komende jaren zijn forse inspanningen nodig om tot een reductie van CO₂-uitstoot te komen en zo de wereld leefbaar te houden. Op 28 juni 2019 heeft het kabinet met tal van partijen, waaronder FNV en CNV, een klimaatakkoord gesloten. Ambitie in dit akkoord is om de CO₂-uitstoot met 49% in 2030 en 95% in 2050 te reduceren. Gezien de grote ambitie en korte termijn om tot deze reductie te komen is het van belang om nu concrete stappen te zetten. Het Rijk heeft als grootste publieke werkgever een voorbeeldrol, zoals ook vast is gelegd in het klimaatakkoord. Mobiliteit is een belangrijk hoofdstuk in het klimaatakkoord. Het Rijk heeft zich op 1 oktober 2019 daarom ook bij de Coalitie Anders Reizen aangesloten, waarmee het zich verplicht om de CO₂-uitstoot van het zakelijk verkeer bij het Rijk in 2030 te halveren ten opzichte van 2016. Op verschillende manieren wil ik in deze CAO hier invulling aan geven.

De Tweede Kamer heeft de motie van de leden Schonis en Van der Lee aanvaard om het vliegverkeer bij dienstreizen van rijksambtenaren terug te dringen. Dit kan door dienstreizen binnen Europa per trein verplicht te stellen, bij een reisduur van maximaal 8 uur per trein. En bij een langere reisduur de trein verplicht te stellen indien deze maximaal anderhalf keer de duur van de vliegreis bedraagt, van standplaats tot bestemming. Deze maatregelen leiden naar verwachting tot een reductie van een derde van het vliegverkeer van rijksambtenaren binnen Europa. Bij zowel trein- als vliegreis speelt op dit moment de impact van de anderhalvemetersamenleving. In deze fase zal per situatie bekeken moeten worden wat uit oogpunt van de anderhalvemetersamenleving reëel is. De afweging van nut en noodzaak van de dienstreis en het aantal deelnemers kan daarbij de grootste impact op zowel de bijdrage aan de anderhalvemetersamenleving als klimaatdoelstelling opleveren.

De coronacrisis werpt een nieuw daglicht op het onderwerp vervoer. Twee elementen springen daarbij in het oog. De noodzaak om in de anderhalvemetersamenleving het openbaar vervoer te ontlasten, en de enorme impuls die de coronacrisis geeft aan het werken en vergaderen op afstand. Het adagium 'never waste a good crisis' biedt ook mogelijkheden om versneld invulling te geven aan de afspraken van de Coalitie Anders Reizen. Het grootste deel van de Rijksambtenaren woont binnen 20 kilometer van het werk. De werkgever Rijk wil het gebruik van de fiets voor woon-werkverkeer verder stimuleren zodat voor de kortere afstanden het openbaar vervoer wordt ontlast. Het werken en vergaderen op afstand, ontlast niet alleen het openbaar vervoer maar zal ook het aantal reiskilometers en daarmee de CO₂-uitstoot fors doen afnemen. Telewerken wordt een structureler onderdeel van de manier van werken van rijksambtenaren. Daar waar deze maatregelen de arbeidsvoorwaarden of rechtspositie van rijksambtenaren raken, wil ik afspraken met u overeenkomen. Tenslotte wil ik in deze CAO afspreken om gezamenlijk met werkgevers en werknemers binnen het Rijk te onderzoeken welke maatregelen er mogelijk zijn om verder invulling te geven aan een duurzamer vervoer. De diversiteit aan werklocaties en werksituaties vergt daarbij maatwerk maar ook creatieve oplossingen van werkgevers en werknemers die de specifieke situatie het beste kennen.

Hoogachtend,

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,

drs. R.W. Knops